

ШўМ-ЧОН ИЗОЛЫК

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 11-ше (139) №, 2024 ий ноябрь

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитлымыже почеш

КӨ ЛЫҢ ЁДА, ТУДО ЛЫҢАК ТЎРЕДЕШ

2024 ий 8 октябрьште, Радонежын игуменже преподобный Сергийым пагален шарныме кечын, Свято-Троицкий Сергиев лаврын Успенский соборыштыжо Юмын литургийым Москон да уло Русьын Святейший Патриархше Кирилл вўден.

Святейшество дене пырля кумалаш тўрлө верла гыч толшо 25 митрополит коклаште мемнан владыка Иоанн, Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше, лийын.

Тушто эше 4 архиепископ, 13 епископ, Патриархын Моско олесе паша шотышто секретарьже протопресвитер Владимир Диваков ден Моско областысе паша шотышто секретарьже протоиерей Дионисий Казанцев, Троице-Сергиев лаврын насельникше-влак архимандрит Макарий (Веретенников) ден архимандрит Иеремий (Соловьев), тыгак лаврыште священный саныште улшо насельник-влак да пайремыш толшо духовенство служитленит.

Успенский Соборышто Моско Патриархийысе пўрєн ден ўдырамаш монастырь-влакын настоятельышт, священнослужитель, монах да паломник-влак дене пырля Сербий ден Болгарийын Поместный Православный Черкылаж гыч пайремыш толшо уна-влак кумалыныт. Лаврын моло храмлаштыже тиде кечын эше шым митрополит Юмын литургийым вўден.

Екатеринбург ден Верхотурьен митрополитше Евгений дене пырля мемнан владыка Феофан,

Волжск ден Шернурин епископшо, Покровский академический храмыште служитлен.

Патриархын службышкыжо Госдумын депутатше-влак, «Норильский никель» ден «Софрино» предприятий-влакын да «Апостол» ювелирный мастерскойын вуйлатышышт толыныт. Чыла черкымурым Троице-Сергиев лаврын иеромонах Нестор (Волков) ден Сергей Сухаревын вуйлатыме хор мурен.

Ектенийыш посна йодмаш-влакым ешарыме лийын. Патриарх Кирилл Святой Русь верч молитвам лудын. «Союз» ден «Спас» телеканалын эфирыштыже да Руш Православный Черкын «Патриархия.ru» сайтыштыже вияш трансляций каен.

Юмын литургий деч вара Святейший Патриарх Кирилл Успенский соборыштак преподобный Сергей Радонежскийын кугун пагалыме юмонгаж ончылно молебным эртарен.

Святейший Патриархым Сергиев-Посад ден Дмитровын епископшо Кирилл саламлен да преподобный Сергей Радонежскийын, Сибирьден Аляскын просветительже святитель Иннокентий Московскийын, преподобный Максим Грек ден преподобный Антоний Радонежскийын святой мощыштын ужаыштым пыштыман ковчегым пөлеклен.

Тылеч вара Святейший Патриарх тыге тунуктен ойлен:

– Владыка наместник! Шерге владыке, ача, иза-шольо ден ака-шўжар-влак! Чыладамат ты святой обительлан веле огыл, а уло Святой Русьлан кугу кўкшытан пайрем дене шокшын саламлен. Уш дене умылен, святой преподобный Сергей ачаланна уло шўм-чон дене таум ыштена. Тудо калыкнан духовный куатшым пенгыдемден, эл көргыштө икте-весе ваштареш шогымашым иземден, вес калыкын тарзыже лиймым пытараш полшен. «Кө чанган ўда, тудо шагал тўредеш, а кө лынг ўда, тудо лынак тўредеш» (2 Кор. 9:6). Нине мутым ушышто кучыман да кажне кечын ушештарыман. Ожно кугыжа ден святой ег-влак тыге ыштеныт: илыме верыштышт, юмонга воктеке, ты ойым возен сакеныт да кажне кечын шукташ тыршеныт. Нине мутым умылымо да шуктымо деч калыкын, элын илышыже да айдеме тукымын пиалже шога.

Поро пашам ыштыме куаным чыланат шижыт. Закон пудыртышо-влакат ойлат: «Илышыште шуко осалым ыштена гынат, ег-шамычлан мо сайым ыштымынам шарналтена гын, тиде мыланна умбакыже илаш полша». Шкаланже гына ыштыше ег ўмыр мучаштыже нимо сайым шарналтен ок керт. Колаш шуат гын, чапле пöртет, машинат, моло поянлыкет куаным кондат мо? Юмо тунам йодеш: «Кöлан полшенат, көн ойгыжым лустаренат, нелыжым коранденат?» Вет каласыме: «Поро паша деч посна ўшанымаш колышо» (Иак. 2:20). Тидым мый

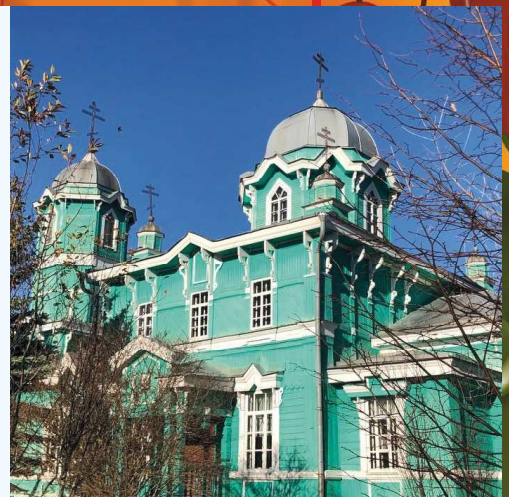

прихожан-влаккан веле огыл, тыгак архиерей ден священник-влаккан ойлем. Храмыште служитлыме годым шўм-чон шинчана ынже петырналт. Юмылан йöрышö ачана-шамычын поро пашашт нуным Юмо деке да Тудын Кугыжанышышкыже лишемден.

Поро паша тыгак эше мемнан сулыкна верч надыр семьи аклаттеш, Господьлан жертвым ме тыге кондена. Тиде порылыккан шке шочшына ден уныканам тунуктышаш улына, а педагог-влак – тунемше ден студент-шамычым. Поро паша деч посна ўшанымаш колышо гын, чыла егнат палышаш: поро паша деч посна никушто нимогай пиал ок лий! Нигöлан нимо дене от полшо гын, шкеже Юмо деч полышым кузе йодаш тоштат? Таче ме преподобный Сергей ачана ден моло святой-влакын поро пашаштым, илышыштым пагален шарналтышна. Тидыже мыланна пример лийже, да нунын молитвашт дене Господь мемнам чаманен аралыже, утаралтмаш корныш шогалтыже. Поро пашам ышташ кумылна почылтшо, ўшанымашна пенгыдемже, илышна йывыртымаш дене темже. Йöратыме святойна-влакын кумалмышт верч Руш мландынам, Моско оланам, ты святой обительым да ўшанен илыше чыла еным Господь аралыже. Аминь.

Лаврын Патриарший покой манме пöлемыштыже Москон да уло Русьын Святейший Патриархше Кирилл шке служенийыштым да пашаштым тыршен шуктышо-влаккан черке награде-влакым кучыктен.

ВОЛГЫДО КУАННА, ЙЫВЫРТЕ!

Юмын Аван Леved аралымыж лүмеш пайрем кечын, 14 октябрьште, Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн Советский район Шнаран (Чкарино) селасе Покровский храмыште Юмын литургийым вүден.

Архипастырь дене пырля Йошкар-Оласе епархий управленийын секретарьже иерей Димитрий Дьяков, храмын настоятельже протоиерей Валентин Пылаев да Благовещенский кафедральный соборын клирикше диакон Андрей Дружинин служитленыт. Черке мурым тиде храмын хоржо мурен. Престольный пайрем йўлам шуктен, Литургий деч вара Евангелийым лудын, святой вўдым шыжыктен, черке йыр крестный ход дене эртенят. Черкыш пўртылмек, Юмын Авалан кумалыныт, Тудым моктен муреныт.

Йўратыме пайремышкышт толшо калыклан владыка Иоанн проповедьым ойлен:

- Шерге иза-шольо ден ака-шўжар-влак, таче Святой Русь кугу кечым палемда. Юмын Шочыктышо Эн святой Аван калык верч кумалмыжым да чылаштым левед аралымыжым 910 ийыште ег-влак шке шинчаит дене ужыныт. Тиде Византий кугыжанышын рўдō Константинополь олаштыже, тусо Влахернский храмыште лийын. Тидын нерген увер тўня мучко шарлен. Юмын Авам чот пагалыше святой князь Андрей Боголюбский XII курымышто Покро кечым Руш Черкын кугу пайремже-влак коклаш пурташ да Нерли энгер воктене чапле черкым чонгаш кўштен. «Покрова на Нерли» манын лўмдымō ты храм кызыт мартеат шке ойыртемалтше моторлыкшо дене калыкым ўрыктара.

Юмын Эн яндар Аваже Святой Русьым Шке леведышыж йымаке йўратен налын да арален ашна. Покро пайремымат Российыште веле палемдат, моло вере тыгай йўла уке, тудо пайремлан ок шотлалт. Тўняште осаллык шукемеш, ег-шамычын шотлен пытарыдыме кугу сулыкым ыштымышт Юмын шыдыжым луктеш. Юмын Ава уло калык верч ок кумал гын, ылыш эшеат неле лиеш ыле. Тудо Шке Эргыже ончылно сукен сўрвала, ег-шамычым чаманаш, шот дене илаш туныкташ йодеш. Христос верам пенгыдын кучен, икте-весе коклаште тынысын

илен моштымашым тылана. Ме закондымылык паша дене темше да сулыкан улына гынат, Тудо чылаштым чамана, сўрвален кумалмынам колеш, Шке йўратымышыже да аралтышыж деч посна нигōмат ок кодо.

Мемнан кугезына-влакат Юмын Авам чот йўратеныт, Тудын Леved аралымыж лўмеш шуко черкым да монастырьым чоненыт. Пайрем службыш толын, кап ден чон тазалыкым веле огыл йодыныт, сулыкыштым кудалтыже манын, Господьын кумылжым пушкыдемдаш полшаш сўрваленыт. Тыгак власть кучышо-влаклан кугу уш-акылым, самырык тукумлан чон яндарлык ден нарашталыкым аклымашым, судияшамычлан чын судитлымашым, кажне ешыште ваш йўратымышым да йоча-влакым Юмо деч лўдын, пашам йўратен, святой-влак семын илаш кумыланым ончен кушташ полишыым йодыныт.

Юмын Аван кажне ег-верч кумалмыже ик татланат ок кўрылт. Уло Руш мландына Тудын вельш тачат кугу ўшан дене онча. Леved аралымыже да полишыжо эре пеленна лийже манын, мыланна Юмын ўшанле да таум ыштен моштышо шочшыжо лийман. Шўмна эре яндар лийже, а умшана таум ыштен мурыжо: «Тўналтышдыме Ача Юмын курым деч ончычак шонен пыштымыже, йывырте; эре улшо Эрге Юмын капым налме яндар верже, йывырте. Юмын, Эн святой Шўлышын, ойырен налме илемже, йывырте; Кўшылсō суксо чин-влакын мучашдыме ўрмашышт, йывырте. Тамыкысе пычкемыш вий-влакын кугу лўдмашышт, йывырте; шуко шинчан Херувим-шамычын южышто вашлийме ўдыр, йывырте. Куд шулдыран Серафим-влакын моктымашышт, йывырте; Тыйын чот поро леведышетлан таум ыштен, мландымбалне кумалмыланна йывырте. Волгыдо Куанна, йывырте, да чапле леведышет дене мемнам чыла осал деч арале» (Юмын Аван Леvedмыж лўмеш акафист гыч).

Литургий деч вара Покровский храмын прихожанже-влак владыкылан да пайремыш толшо моло уна-шамычлан чон гыч йонгалт лекше аршашым – духовный муро-шамычым – пўлекленыт.

Православный Черке 21 ноябрьште **Архистратиг Михаилын да Пылпомышысо капдыме куат-влакын Погыныштым мокта.**

Тиде кечым IV курымышто палемдаш тўналыныт. Айдеме Эрге Христосын Лўдыкшō Судыш кугу чап дене толмыжо 8-ше кечын лиеш, сандене пайремлан 8/21 ноябрьым ойырен налыныт.

Святой апостол Павел мландымбалне илымыж годымак Пылпомыш Кугыжанышке нōлталме лийын. Тушто тудлан святой суксо-шамычын тўрлō чинан улмышт почылтын. Нуно индеш чинлан шелалтыт: серафим, херувим, престол, господство, куат (силы), власть, тўналтыш (начало), архангел ден ангел – улыт. Кажне чинын шке ойыртемеже да шуктышаш сомылжо уло. Тидын нерген кўчыкын каласен кодена.

Тул гай серафим-шамыч Юмо деке эн лишыл улыт. Нуно Юмым йōратымаш тул дене йўлат, молымат тыгак йōраташ таратат.

Волгыдо херувим-шамыч чыла палыше Юмо ончылно, айдемылан ончал керташ лийдыме волгыдышто шогат. Нуно Юмым палымаш дене йолгалтыт, Юмын тайныжым, Тудын кугу уш-акыл келгытшым палат. Шкештат шинчымаш дене пойдаралтыт, молымат сотемдарат. Нунын гоч суксо да ег-шамычлан уш-акыл да Юмым палымаш пуалтеш.

Господь ончылно ушан престол-шамыч шогат. Нунын ўмбалне Юмо кана да Шке чын судшым тōрла.

Туштак куан кумылан господство-влак Юмылан чот йывырген служитлат. Нуно шке шижмашым сорлыклаш, уда кумылшупшмаш деч корагаш, шкем ўгышемден, капым шўлышын тарзышкыже савыраш, чын корнышто пенгыдын шогаш туныктат.

Юмын куат дене темше да Господьын эрыкшым писын шуктышо суксо-влакым рушлаже «силы» маныт. Нуно орыктарыше чудым ыштат да

Юмылан йōрышō ег-влаклан чудым ыштен кертме порылыкым колтат. Сай пашам ышташ, нелылыкым сенгаш чытымашым пуат. Илышыште вашлиялтше кугу нелылык айдемын чонжылан пайдам пуа, но тиде шукыж годым жап эртымеке веле почылтеш. Куат чиныш пурышо суксо-влак кугу ойгым але неле черым ўгышын, лўддымын да Юмылан таум ыштен чытен лекташ полшат.

Власть-влаклан кугу служений пуалтын: нуно диаволым шыгыремден, ия-шамычым сорлыклен кертыт, осал шонымыштым ышташ эрыкым огыт пу. Айдеме шкенжын уда кумылшупшмашыж деч кораннеже гын, нуно полшаш тўналыт: уда шонымаш да диаволын осаллан таратымыж деч аралат.

Тўналтыш-влак сандалыкым да ўлыл суксо-влакым вуйлатат. Кажне калыкым да элым вуйлаташ, нунымаралаш посна суксым шогалтыме. Почетан верыш нуно кўлеш егым шындат да шке чап верч огыт, а Юмын чапше лўмеш тыршаш туныктат. Мландымбалысе вуйлатыше-влакым пагалаш кўлмым нунак шижтарат.

8-ше чиныш пурышо архангел-влак нерген ме изишак палена, вет Михаил да Гавриил архангел-влак нерген возымаш Библийыште икмыняр гана вашлиялтеш. Южо вереже лўмыштым ончыктымо, а куштыжо кō улмышт нерген шонен шуаш лиеш. Нуно Пылпомыш гыч уверым да кўштымашым кондышо улыт. Илышыште Юмылан ўшанымашым пенгыдемдат, порым пуышо таинствыжым почыт, ег-влакым святой Евангелийым палымашын волгыдыж дене сотемдарат.

Ег-шамычлан эн лишыл улшо ангел-влак 9-ше чиныш пурат. Нуно ег-шамычым Юмын чапше лўмеш илаш туныктат, кажне айдеме шотышто Юмын эрыкшым да изирак тайныжым почыт, Сулыкым ыштена гынат, нуно мемнам коден огыт кай, мландымбалне илымына годымат, колымекынат полшаш эре ямде улыт.

Константин Островскийын

«Жития святых» книгаже почеш

Архистратиг Михаил ден Пылпомышысо моло капдыме куат-влакын да Гавриил, Рафаил, Уриил, Селавиил, Иегудиил, Варахиил ден Иеремиил архангел-влакын пайремышт лўмеш

Тропарь, 4-ше сем

Пылпомышысо куат-влакын Архистратигышт, ме, йōрдымō-влак, тендам эре йодына: мемнам, сукен возын сōрвалыше-влакым, ужаш лийдыме шулдырдан чапше дене левед аралыза, кўшылсō куат-влакын вуйлатышышт семын шке кумалмыда дене чыла ойго гыч утарыза.

Кондак, 2-шо сем

Юмын Архистратигышт, Юмын чапшылан служитлыше, Суксо-влакым вуйлатыше да ег-шамычым туныктышо-влак, мыланна пайдалым да кугу чаманымашым йодса, вет те Пылпомышысо капдыме куат-влакын Архистратигышт улыда.

Величаний

Тендам моктена, Господьым чапландарыше архангел ден суксо да Пылпомышысо чыла сарзе-влак, херувим ден серафим-шамыч, тендам моктена.

Святой Возымах ден Преданийыште чыла суксо-влакым вуйлатыше Архистратиг Михаил да шым архангел: Михаил, Гавриил, Рафаил, Уриил, Селафиил, Иегудиил, Варахиил, Иеремиил – нерген пален налаш лиеш. Айдемылан ылышыште Юмын корным муаш, чын илаш полшат, сандене нуным Пылпомышысо туныктышо-влак манын лүмдат.

Архистратиг Михаил нерген пророк Даниил, апостол Иуда, «Почмах» книгагыже Иоанн Богослов возеныт. Пеш шукерте ожно Люцифер (сатана) суксо-шамычын ик кумшо ужашыжым Юмо ваштареш шогалтен. Тунам Архистратиг Михаил чыла моло суксым чумырен, кугешныше тушман-влакым сенген да тамыкыш шуэн. Шке лүмжат «Кö Юмо гай» манын кусаралтеш. Тудо христиан-шамычым осал шўлыш деч арала, тора корныш коштышылан полша, черле да орлыкыш логалшылан пенгыдылыкым пуа.

Архангел Гавриил – Юмын куатше, Тудын тайныжым увертарыше. Яндар Удыр Мариялан Юмын Эргыже Христосым шочыктышаш нерген, шонго Захарийлан Иоанн эргыже шочшаш нерген увертарен. Илышыште вашлиялтше нелылыкым сенаш, сулыкыш камвочшо еным чын корныш пörтылташ тудымак сörвалат. Йоча шочмым кужу жап вучышо ача-ава-влак ўшаныштым тудлан пыштат.

Архангел Рафаил чер деч паремда, ойган еным лыпландара. Библийысе Товит книгагыте тора кундемаш кайыше Товийлан корнышто самырык рвезе полша, шуко сай ойым пуа, вара шкеж нерген «Рафаил улам» манеш. Тудын пылышыжым вучышо еглан шкаланжат чаманыше да поро шўман лийман, тунам гына йодмыжо шукталтеш.

Архангел Уриил – Юмын волгыдыжо, айдемын ушыжым сотемдарыше. Адам ден Евам рай гыч поктен лукмек, райысе садым Уриил эскера. Тыгак пылпомышысо волгалтыш-влакын: кечын, тылзын, шўдыр-влакын – вуйлатышышт. Кö эше Юмылан ўшанаш тўнгалын огыл але чын корно гыч öрдыжкö лупшалтын, нунын верч Уриилым сörвалат, тыгай енын ушыжым волгалтараш йодыт. Тыгак тудо айдемылан шинчымашым погаш полша.

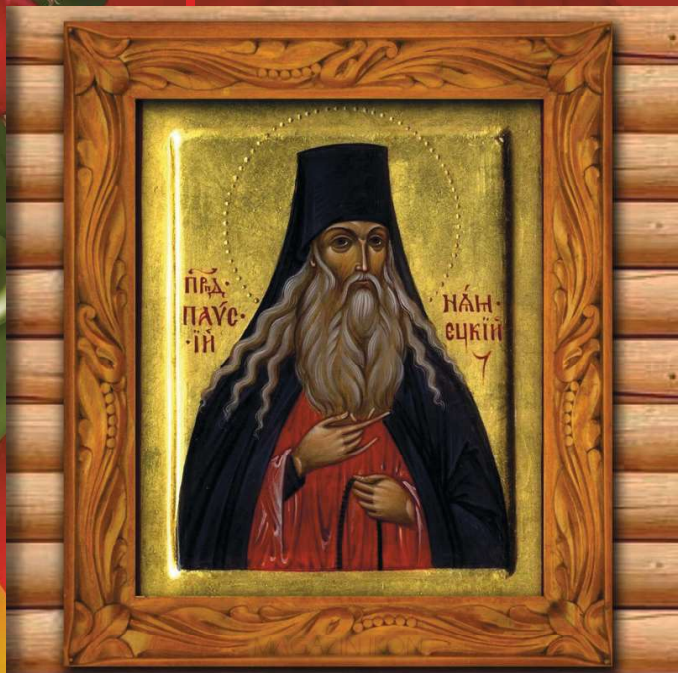
Архангел Селафиил – ег-шамычым молитва лудаш таратыше, нунын верч Юмын сörвалыше да арален налше. Библийысе Ездран книгагыте тудын нерген ойлалтеш. Авраамын поктен колтымо кулатыже Агарь ир мландеш йомын да йөмö шумо дене чот орланен. Тудын йöсланен кумалмыжым Селафиил колын, полшен да Кўшылсö Юмын лыпландарыше шомакшым каласен. Иконышто архангел Селафиил кидшым онгыш пыштен, вуйым кумык сакен кумал шога.

Архангел Иегудиил – Юмын моктышо, Юмын чапше верч тыршыше-влакым пенгыдемдыше, нунылан поро дене пörтылташ полшышо. Моисейын еврей калыкым 40 ий ир мландыште коштыктымыж годым тудо тул менге тўс дене нуным вўден да арален. Юмын чапше верч подвиглан ямдылалтше ег-влак тудым сörвалат. Монах-шамыч пылышыжлан чот ўшанен кумалыт. Юмогаште Иегудиил ик кидеш венецым кучен, весыште – лупшым. Юмын корнышто тыршыше еным награде вуча, а йогыжлан тудын деч лупш логалеш.

Архангел Варахиил поро пашалан Юмын суапландарымашым конда. Святой Преданийыште Мамре тумо воктек Авраам деке кум суксо толмо нерген ойлалтеш. Иоанн Златоуст, Иустин Философ да эше икмыняр ег тушто Юмын Эргыже Христос да кок суксо лийын маныт. Амвросий Медиоланский тушко Кумытло улшо ик Юмо толмо нерген оила. Суксо нерген ойлышо-влак шонго Авраам ден Сарран вес ийын йочашт шочмо нерген Варахиил каласен маныт. Тиде архангел ег-шамычын кап ден чон яндарлыкыштым арала, нунылан Юмын чаманымашыжым да суапландарымашыжым йодеш. Юмогаште тудын онгыштыжо роза пеледыш-влакым ужына, тидыже порын ылыше-влакым райын моторлыкшо вучымым ончыкта.

Архангел Иеремиил – Юмын кўкшытшö, тудо ег-влаклан яндар шонымашым пуа, шўлыш дене Юмо деке нöлталташ полша. Юмын Суд кечыже кунам толеш манын йодмылан тыге вашештен: «Кўшылсö шукертак чыла висен: тиде курымым – виса дене, жапым – кужыт шот дене, шагатым – числа дене. Тичмашлыкыш шумо деч ончыч вашкаш ок тўнал». Шкежат юмогаште висам кучен шога.

Православный Черкыште пылпомышысо куат-влакым кажне шочмын пагален шарнат, нунылан кумалыт да моктат. Ме Архистратиг Михаил да эше шым архангел нерген ойлышна. Кызытсе жап марте калыклан тынарым почыныт, ончыкыжым ала эше моло-влак нергенат почмо лиеш, тидым ме шке уш дене пален она керт.

СЛАВЯН МОНАХ-ВЛАКЫМ ТУНЫКТЫШО АЧА

Руш Православный Черкын историйышкыже кугу надырым пыштыше святой-влак шукын лийыныт, чылаштын лұмыштым Юмо гына пала. Теве преподобный Сергей Радонежский ден тудын тунемшыже-влак 40 наре монастырьым негызленыт, а преподобный Александр Свирский ден тунемшыже-влак – 30 угла. Руш монастырь-влакын кугу духовный нёлталтмашышт преподобный Паисий Величковскийын лұмжө дене кылдалтын.

Полтава олаште 1722 ий 21 декабрьыште (1723 ий 1 январьыште) шочшо рвезын тынеш пурымо лұмжө Петр Иванович Величковский лийын. Ты кечын черкыште святитель Петрым, Москон да уло Русьын чудотворецшым, пагален шарнат, сандене азалан тудын лұмжым пуэныт. Петрын изаже, ачаже, коцаж ден кугезе коцаже – чыланат ты олесе Юмын Аван Успеныйже лұмеш черкын священникше лийыныт. Но йочан ныл ияшыж годым ачаже колен, икмынярий гыч – изаже. Ирина аважын латик шочшыжо коклаште тудо изиракше лийын. Псалтирь лудмо почеш грамотым сайын пален налмекеже, рвезым Киевысе духовный академийыш тунемаш колтеныт. Кум ий тунемек, монастырьыш каяш шонен пыштен, но аваже тореш лийын. Эше ик ий тунемын да Чернигов кундемыште ожнак преподобный Антоний Печерскийын негызлыме Любеч монастырьыш каен. Рвезын книга дека шұман улмыжым ужын, тысе иеромонах тудлан Синайысе игумен Иоаннын «Тошкалтыш» («Лествица») книгажым возен налаш пуэн.

Монастырьыште илымыжлан Ирина аваже пеш ойгырен, эргыжым пөртылташ манын, пенгыде пұтым кучен, Юмын Авам сөрвален, кажне кечын акафистым лудын. Но икана тудын дека Суксо толын да вурсен: «Мом тый ыштылат? Уло шұмчон дене Юмым йоратыме олмеш шке эргычым эн кұшкө шындет, тудлан көра шужен колаш

ямде улат. Эргыч садак монах лиеш, тыланетат монахиня лияш Юмын эрыкше уло». Тыгай шижтарымаш деч вара аваже Полтава ола лишне улшо Старопокровск монастырьыште Иулиания лұм дене үп пұчмө йұлам эртен.

Тидыже Петрлан илышыште ойырен налме корныж дене кокытеланыде каяш полшен. Но тудын илыме обительыште ончычсо поро игумен Никифор олмеш шогалтыме вес вуйлатыше шыде лийын. Петрын изи йонгылышыжлан чот сырен шұрдылын, сандене рвезе йұдым Днепр деке лектын, кумалын да, ий дене леведалтше эгерым вончен, вес вере каен. Монах-шамычын курыкыштышт ик пустынный святой ача-шамычын книгаштым возен илен. «Мыйым послушниклан нал» манын йодын Петр, но тудыжо шкенжым туныктышо лияш йордымылан шотлен, сандене налын огыл.

Петр 1741 ийыште, Господьын Волгалт Вашталтмыж кечын, Тясмин эгер воктеке, святитель Николай лұмеш Медведовский монастырьыш миен шуын. Тыште тудо Парфений лұм дене үп пұчмө йұлам эртен. Но монах-влак тудын лұмжым эре путаеныт да Парфений олмеш Платон маныныт. Рвезе икмыняр гана чын лұмдаш йодын, колыштын огытылат, ұгышын чытен.

Тунам униат-шамыч Православий ваштареш чот шогеныт, монах-влаклан унийыш куснаш темленыт. Нунын тореш лиймыштлан монастырьыштым петыреныт. Кок йолташыже дене пырля Киевысе Лаврыш толмекештыт, Платон тушан кодаш шонен, но ик старец тудлан вес вер пұралтме нерген каласен. Рвезе Валахий вельш каен, Матроненский монастырь, Кодрице ден Дорогоуц скит-влакым эртен, Трейстененысе Свято-Никольский скитыш толын. Чыла нине обительын духовникше старец Василий Поляномерульский лийын. Тудо самырык монахлан священник лияш темлен, но Платон келшен огыл. Тудым виноград садыш пашам ышташ шогалтеныт. Ик эрдене кужунрак мален да службыш жапыште миен кертын огыл, тидлан көра чот шортын да шинчышыла гына малаш тўнгалын.

Монах илышым келгынрак палаш манын, курыкысо Архистратиг Михаил лұмеш Кырнул скитыш каен. Кугурак-влакын благословенийышт почеш мут колыштын илен, йұдшө-кечыже молитвам лудын. Ончычсо вуйлатышыже-влак дечат суапландарымашым йодын, Афон курыкыш куснен, святоотеческий возымашым сайын палыше еным кычалын, вер гыч верыш куснен. Тыгай еным муын огылат, кум ий утла шкет илен. Тунам молдаван монах-шамычын кугуракышт Василий Поляномерульский тыш толын, Платон дене икмыняр кече мутланымек, Паисий лұм дене монах лийме үп пұчмө йұлам шуктен.

Коло кандаш ияш Паисий дене пырля кумал илаш монах Виссарион толын. Нунын шот дене илымыштым ужын, весе-влакат ушненыт, святой ача-шамычын книгаштым погаш, туныктымыштым шуктен илаш тўнгалыныт. Ик монах святой Петр Дамаскинын книгажым возен шинча улмаш. Тидым ужмек, Паисийын чонжо йывыртен чўчкаш тўнгалын, вет вашталтен чияш

вургемже лийын огыл гынат, мо улыжым чыла книгалан кучылтын.

Ик ой дене кумал илаш погынышо-влакын латкокытын лиймекышт, 36 ияш Паисийым священный саныш шогалтеныт. Цареградын патриархше Серафимын благословитлымыж почеш нуным Пантократор монастырьын Ильинский скитышкыже илаш пуртеныт. Тышке Украинын түрлө верлаж гыч монах-влак толаш тўналыныт. Священный преданийым шуктен илымышт южыштым сырыктен, вурсен ойлышат лийыныт. Паисий нунылан тўжем ий ончычак Нил Синайскийын туныктен каласымыжым ушештарен: «Монахлан Псалтирьым, молитвам да святоотеческий возымашым лудын илыман».

Латшым ий Афонышто илыме жапыште тушто мусульман-влак озаланаш тўналыныт, сандене Паисий Молдавийыш пўртылын, Святой Шўлыш лўмеш Драгомир монастырьын яра шогымыж нерген пален налын да Яссин митрополитше Гавриил деч тушко пурташ йодын. Толмышт годым иза-шольо-влак мынярын лийыныт гын, кум ий жапыште кум пачаш шукемыныт. Святой ача-влакын: Василий ден Феодосий Великиймытын, Феодор Студитын да Афон Курыкын пенгыде туныктымашыж почеш илымаш нуным лўдыктен огыл. Нигўн нимогай шке арверже лийын огыл, молитвам да книгаг лудын, кидпашам ыштен, ўнышын иленыт.

Монах-схимник лийше старец Паисий кажне шыжым тўналын да шошым Лазарьын шуматкечыж марте ик кастене славян-шамычым туныктен, вес кастене – молдаван-шамычым. Кусарыме пашашт сайын каен, «Добротолубий» книгаг славянла ямдылен шуктеныт.

Турок-влак ваштареш 1774 ийысе сар деч вара тысе мланде католик верам кучышо Австрий кидыш куснен, сандене Паисий 350 еган общиныжым Иоанн Предтечын Вуйжым руалме лўмеш Секульский йорло монастырьыш кусарен. Изашольо-влакын чотышт тыштат чот шукемын, сандене нуным 1779 ийыште поян Нямецкий монастырьыш колтеныт. Латик ий жапыште лу тўжем ег марте погынен, эн кугу обительыш савыреныт.

Тыгай кугу подвигом шуктен, Паисий 1794 ий 15/28 ноябрьыште тынысын колен, ўмыр кужытшо 72 ий лийын. Тудым ты монастырьысе Господьын Чапландаралт Нўлталтмыж лўмеш храмын кечывалвел пырдыжше воктен тоеныт.

Тудын илышыж ден паша лектышыже чыла гаяк руш монастырьлан пример лийын. Преподобный Паисий Величковский тунамсе лўмлў пустынь-влакын: Софрониевын, Глинскын да поснак Оптинын – духовный кўкшытыштым нўлташ чот полшен. Оптинысе старец-влак тораште иленыт гынат, тудын уста тунемшыже-влак лийыныт. Преподобный Паисий Величковскийын 1793 ийыште савыктен лукмо «Добротолубие» пашажым святой Серафим Саровский эре ўстембалныже кучен да йўратен лудын. Чыла подвигом да вяан духовный писатель улмыжым аклен, Паисий ачам 1988 ийыште преподобный ликыш пуртеныт.

ЙОДЫШ-ВАШМУТ

? Жапда поро лийже! Черкыште шуко гана тыгай сўретым ужинам: языкым касараш толшо южо ег батюшка ончыко миен шогалмыж деч ончыч черетыште шогышо калык деке савырна да, вуйжым савен, прощенийым йодеш. МылаMAT тыгак ыштыман мо? Ала тиде языкым касарымын иктаж правилже?

Матвей

Священник Андрей Ефанов вaшешта:

– Пагалыме Матвей, чын, южо айдеме Юмо ончылно языкшым касараш тўналмыж деч ончыч ег-влак деч прощенийым йодеш. Но тыге тудо гына ышта, кў языкым касараш толшо моло ег-влакым сайын пала, да ала-кунам нунын ончылно сулыкыш пурен. Палыдыме ег-влак деч прощенийым йодаш кўлешак манме правил нимогай уке. Иктаж правилым шуктымаште огыл тўнгжў, а тыйым чот ойгандарыше еным уло чонет дене проститлымаште. Тыгак языкым касарышашет деч ончыч, вуйым савен, прощенийым йодмо гына шагал – черкыш толмет деч ончычак шкежат кўн кумылжым волтенат, туддене шинчаваш ужын сўрасышаш улат.

Тыгеат лиеда: южыжо шке неле койыш-шоктышыж, осал йылмыж дене йырже улшо-влакын кумылыштым волта, вара черкыш толешат, «Калык деч прощенийым йодам да йўра, сита» манын шона. Уке, тиде гына огеш сите, а Юмын полшымыж дене шке койыш-шоктышым вашталташ тыршыман, весым ойгандарыме деч шекланыман.

Иктешлыме семын каласаш гын, чонет йодеш гын, Матвей, тыят языкым касарымет деч ончыч калык деч прощенийым йодын кертат, тыште нимо удаже уке. Но языкым касараш уло чон дене ямдылалтман, Юмын полшымыж дене шке ончыкылык илышетым сайракым ышташ тыршаш шонен сулыкым касарыман.

Юмо аралыже тыйым!

КАЖНЕ У КЕЧЕ – ЮМЫН ПӖЛЕК

Таче лудшына-влакым пеш поро кумылан, пушкыдо чонан, изирак капан, 90 ийым эртыше ик йытыра ўдырамаш дене палымым ыштем. Тиде – Галина Егоровна Беспалова.

Шочмо марий калыкшын лўмжым кўш нӖлталшаш верч уло вийжым, моштымашыжым пыштен тыршыше тиде пашаче ўдырамаш – республикыште палыме библиограф-краевед. Кумло ий утла С.Г. Чавайн лўмеш национальный книгагудышто, а сулен налме канышыш лекмыж деч ончыч В.Х. Колумб лўмеш йоча да самырык-влакын книгагудыштышт пашам ыштен. Ятыр книга ден брошюрын авторжо, тале лектор, Йошкар-Олан 400 ияш лўмгечыжлан пӖлеклалтше 300 (!) лекцийым лудмыжлан 1984 ийыште Галина Беспалован фотожым Йошкар-Олан чап онгашкыже верангыме. Каласен кодыман: палемдыме кок книгагудыжланат чапланыше писательна ден поэтна, Сергей Чавайн ден Валентин Колумбын, лўмыштым пуймаште Галина Егоровнан надырже изи огыл. Библиотек пашаже кокла гычак тудо шукерте огыл гына шочшо Марий телевиденийын редакторжо-влаклан передачылаштым чумыраш полшен. Вара шкежат ик жап, 1969-1973 ийлаште, Марий телевиденийын журналистше лийын.

– Юмо илышым чылалан пуа, а шонгылыкым ойырен налме енге-влаклан гына. Тыге ойлымым телевизор дене ик передачыште кольым. Пеш чын каласыме, – вуй шовычшым тӖрлатышыла ойла Галина Егоровна. – Француз писатель Жан-Поль Сартр манмыла, мый ош тўняшке Юмын эрыкше дене толынам, сандене алят илем. Мыйым, ача деч посна кушшо, пенгыде аралтыш деч посна илен эртарыше айдемым шинчалан койдымо, полишым пуышо вий эреак виктарен шоген. Тиде вийже – Утарышына.

Илыш корныжым шергалат да, ты ўдырамашым Юмо чаманенак ашнен, манаш келшен толеш. Галя Пуговкина (ўдыр фамилийже) Йошкар-Ола воктенысе Туруново (марлаже Янсола) ялеш шочын-кушкын. Ешыште кум ўдырым аваже шкет куштен, сандене пенгыдын кучен. Галя эн изиже лийынат, пашажат, вурсалтмыжат тудлан шагалрак логалын. Шке ялысе школышто ныл классым тунем лекмек, аваже тудым Йошкар-Олашке ик ешыш нянькылыкеш пуэн. Лектеш: ўдырым адакат Юмыжо ялысе неле паша деч утарен. Галян книгагудышто лудаш йӖратымыжым ужын, олесе суртоза «Галя, тыланет умбакыже тунемман» манын темлен. Аважат тореш лийын огыл: ўдыржым шке ялже деч коло менге торасе Кома шымияш школыш намиен, илаш родыж деке пуртен коден. Галя вараже кум ий Йошкар-Оласе культпросветшколышто шинчымашым поген, кок кўшыл заведенийым – Н.К. Крупская лўмеш Марий кугыжаныш пединститутым да Ленинградысе культур институтым – тунем лектын.

Студент пагытыште, 1956 ден 1958 ийлаште, Йўдвел Казахстаныште сӖреман мландым курал-ўдымаште тыршымыж годымат, студент-влакын мурен-куштышо ансамбльыш коштымж годымат, пашам ышташ тўналмекыжат ятыр гана илымаш ден колымаш коклаште лийын. Кажне гана Юмыжо тудым утарен коден. Лишыл енын але пашаште южо коллежын торжан сусыртымо чонжыланат Юмо чытышым пуэн, чыла пуламыр гыч Галялан сенгыше лийын лекташ корным ончыктен.

А 1973 ийыште аварийыш логалмыжым Галина Егоровна Кўшычын шижтарымашлан шотла. «Шуко мурен-куштен коштыч, а ынде сита ўшан деч посна илаш!» маныныт пуйто. Ялже гыч такси дене Йошкар-Олашке толмыж годым нунын машинашке уло вий дене автобус керылтын. Тунам самырык ўдырамаш иктым гына шоналтен шуктен: «Марием шочшем дене когыньнам кудалтен кодыш, а ынде Юмо илышемем налеш...».

Ятыр жап эмлымверыште лиймек, Галина Егоровна кандаш ияш ўдыржӖ верч моткочак лўдын колтен: «Колем гын, кӖ ўдыремем онча?» Тунам партий радамыште шогышо ўдырамаш ни гӖ деч лўдде, строгий выговор-влакым шотыш налде, ўдыржым Семеновко черкыш нангаен да тынеш пуртен. Такшым ончычат Москошто лиймыж годым партийный йолташыже-влак деч шолып ВДНХ-се, Сокольникисе черкылаш пурен лекташ тыршен, «Авадат черкыш коштын, мыят Юмым кудалтышаш омыл» манын шонен. А корно туткар деч вара Юмылан ўшанже чотак пенгыдемын.

Галина Егоровна Семеновко черкыш чўчкыдын коштын, святитель Николай Чудотворецын,

целитель Пантелеимонын, Юмын Аван Казанский иконышт-влак ончылан сукалтен шинчын, ик службым гына огыл эртарен. Ёдыржым шкаланжак ончен кушташ манын, Юмо деч пареммашым шортын-шортын йодын. Да Господь сёрвалымыжым колын: Галина Егоровна йол ёмбак шогалын, чоныш витарыше вуй корштышыжат лыпланен. Тыге Юмын полшымо дене ик падыраш шочшыжлан пенгыде эгертыш лийын, шкетынак куштен, туныктен луктын. Илентолын, ёдыржё Юмылан служитлыме корным ойырен налын, кызыт Бельгийыште ик тонежыште православный богословийым туныкта.

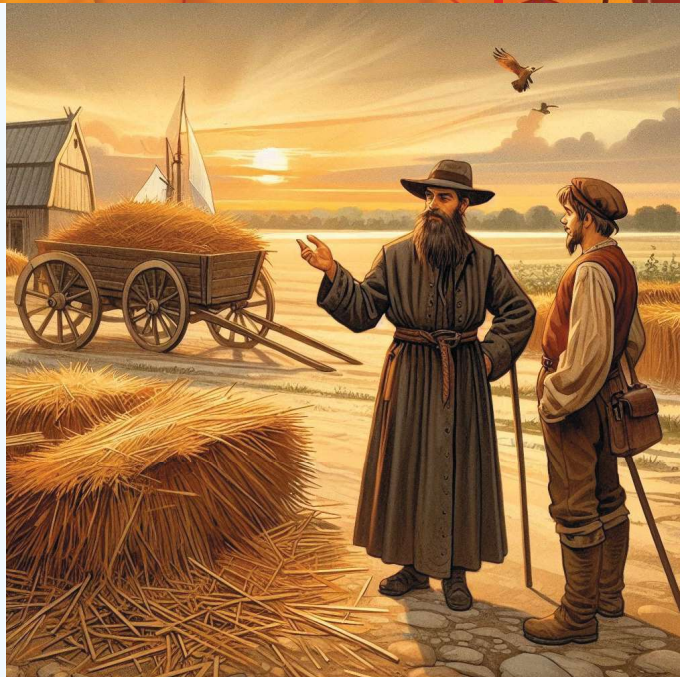

– Тачысе ийготем кўкшыт гыч аклен ончалын каласен кертам: илышыште кеч-могай нелылыкым Юмо айдемым пенгыдемдаш колта, у илышым тўнгалаш корным почеш, – ойла Галина Егоровна. – Мылам, ик верыште 30 ий утла чоным пыштен тыршыше енлан, вес вере пашаш куснаш неле ыле гынат, ынде умылем: тыге кўлеш улмаш. Йоча да самырык-влакын книгагудышкышт Юмын эрышке почеш кусныме дене мый духовный илышым келгынак шымлаш тўнгалым. Тыште религий дене кылдалтше литературым шуко лудынам, православийым, Юмын Законом, Священный Возымашым утларак умылаш тунемынам. Кумдан палыме руш писатель Н.В. Гогольын эше революций деч ончычак возымо «Размышления о Божественной литургии» книгажым торешкутын лудын пытаренам, ушан ойжо-влакым возеден луктынам. Ушем, чонем, капемын кажне ужашыж дене Юмын куатшым шижынам. Тиде палымым лудшо-влаклан пуаш тыршенам, тўрлө вашлиймашлаште каласкаленам.

Галина Егоровна индешле ийым поген гынат, уремыш пешыже лектын огеш кошт гынат, тачат православий нерген «Русский дом» журналым тўткын лудеш, телевизор дене «Спас» каналым онча, профессионал койшыжо мондалтын огыл: Юмо нерген каласыме ушан ой-влакым кызытат посна кагаз лаштыклаш возен луктеда, да кажне кечыжым молитва коклаште эртара.

– У кечым вашлиймыжат – Юмын пөлек, – манеш шкеже.

Анфиса ЭМАНОВА

ПАШАЧЕ НЕРГЕН

Ик пашаен пеш шыдешкен, шонымыжым каласаш озаж деке пёртышкыжё пурен:

– Те молан пашам ыштымемлан мылам вич ырым гына тўледа, а Иванлан эре вич тенгем пуэда?

Оза тудым колыштеш, шкеже окнашке онча да ойла:

– Мемнан пёрт воктеч шудым нангаят ала-мо? Лек-ян, ончал.

Пашаен лектеш да ончал пура:

– Аха, шудым нангаят.

– Кушеч, от пале? Семон олык гыч ала-мо?

– Ом пале.

– Мий, пален нал.

Пашаен адак уремыш лектеш да мөнгеш пура:

– Чынак Семон олык гыч нангаят.

– Шудыжо икымше солымо але угыч кушшым солен коштымо?

– Ом пале.

– Йод.

Пашаен адак куржтал толеш:

– Икымше солымо, маныт.

– Ик возшым мыняр тенгеш ужалат?

– Ом пале.

– Мий, йодын тол.

Пашаен йодын пура:

– Ик возшо вич тенгеаш.

– Ала шулдырак пуат?

– Ом пале.

Тиде жапыште оза деке Иван пура да радамлен каласа:

– Пёртда воктеч Семон олык гыч первый солен налме шудым нангаят ыле. Возшылан вич тенгем йодычат, мый кум тенгеш волтыктышым. Кызыт кудывечыш пеш ястарат.

Оза шыдешкен толшо пашаен деке савырна да ойла:

– Ынде умылышыч, молан мый тылат вич ырым, а Иванлан вич тенгем тўлем?

Тиде историй тений 22 мартыште лийын. Лач ты кастане Моско областысе Красногорский олаште «Крокус-Сити» ужалыме рүдериште кугу туткар лийын.

Эрдене Катя кумыл волышо кынелын: йүдвошт омешыже колышо коваже кончен. Коважым ешыште чылан йöратеныт, но Катя моло деч чот йöратен. Илымыж годым коваже Красногорский олесе ик черкыш чүчкыдын коштын, колымекыже, аваже кошташ тўгалын. Катя гын пеш шуэн тушко пурен. Тачысе омыжо тудын шўм-чонжым пудыратен, тургыжландарен. Удыр мөнгыштыжак дистанционно пашам ышта да, пел кече шкенжым виешак пашам ыштыктен, а кечывал деч вара аважлан йынгыртен. Кумылжо уке гынат, аваже дене ончыч чолган мутланаш тыршен. Шукерте огыл ик рвезе дене палыме лиймыже да таче кастане выставкыш каяш кутырен келшымышт нерген ойлен. Но вара ик татлан шыпланен да шортын колтен.

– Авай, ала-молан чонемлан пеш йöсö. Мо мый денем ышталтеш – умылтарен ом мошто, – нюслен-нюслен ойлен Катя. – Ынде икмыняр йүд почела ковай омешем конча. Тудо мылам моткочак огеш сите, авай! Ковам ончылно да тыйын ончылнетат пеш титакан улам, вет ковамын черле кийымыж годым пеш шуэн тендан деке пуреденан (*Катя шкетын посна пачерыште илен. – Авт.*).

Телефонышто ынде нюслымо олмеш мўгырен шорто йүк шоктен.

– Ит шорт, ўдырем, ит лўд, – лыпландараш төчен ава. – Кызыт Кугу Пўтö кая. Черкыш пурен лек, коватым уштен, сортам чүктö, чонетлан ласкарак лиеш.

ШКЕ СЕМЫНЕТ ЮМЫЛАН КУМАЛ, МОЛИТВАМ ЛУД

– Могай черке, авай! Кузе от умыло – мылам пеш йöсö!

Катя телефонжым йöртен, кроватьыш шунгалтын да мўгырен-мўгырен шортын. Вара палыме рвезыж дене вашлийшаш нерген шарналтен да тудлан возен колтен: «Поро лийже! Мый таче нигуш ом кай, нелеш ит нал». Рвезат кужун вучыктен огыл, тунамак вашештен: «Нимат огыл, тугеже мыят нигуш ом кай. Вес гана миен толына».

Шортын нойышо Катя телефонжым «йүк деч посна» режимыш шынденат, шижде мален колтен. Кандаш шагат кастане гына кўварыште чытырен пöрдалше телефон йүкеш помыжалтын. Тудым кидышкыже налын – изаже шуко-шуко гана йынгыртен улмаш, вет таче Катян рвезыж дене «Крокус-Сити» рүдериш кайышашыжым тудо шкетын гына пален. Лач туддечынак Катя рүдериште лийше кугу туткар нерген уверым налын.

Чытырыше кидше дене рвезыжын номержым темдышташ тўгалын, но телефонышто Алёша олмеш ўдырамаш йүк вашештен.

– А Лёша кушто? Ме таче туддене «Крокусышто» вашлияш кутырен келшенна ыле, но мый каен шым керт. Тудат «Ом кай» мане, – öрын пелештен Катя.

– Мый акаже улам. Лёша тушко содыки шкетын каен... Тудо тетла уке, мылам кызыт гына увертарышт...

Тиде историйым Красногорскийысе храмын прихожанкыже, Катян (лўмжым вашталтенан) аваже, каласкалыш. Тений 22 март кечын чынжымак чудо лийын – Катя илыше кодын. Мутат уке, тиддеч вара ўдыр черкыш куржын, Юмылан, колышо коважлан тауштен кумалын манын возымо шуэш, но вет Юмын шке шонышыжо, лач тудо гына пала, кунам айдемым ўшан корныш шогалташ. А лишыл егна-влак колымышт деч варат мыланна полшен шогат. Мый тидлан моткочак ўшанем, да ушышко святой Исаак Сиринын ойлен кодымыжо пура: «Тыйым шўлык авалта, нимом ыштымет огеш шу гын, Священный Возымашым лудаш тырше. Тиде огеш полшо гын, шке семынет Юмылан кумал, молитвам луд. Тидат огеш полшо гын, леведыш дене пўтырналт да мале, помыжалтмекет, шўлыкын тый дечет ойырлымыжым шижат».

Катян аважым ўдыржын кокымшо Шочмо кечыж дене саламлыдемлан тудо вашештыш:

– Чыным каласаш гын, тиде Катян кумшо Шочмо кечыже. Шарнет, 2004 ийыште Москошто аквапарк сўмырлыш? Ме ешге Красногорский гыч тушко канаш кудална, билетымат налынна ыле. Да адакат Катюша сеансышке вараш кодо, туддеч посна ме ышна пура. Вараш кодмыжлан тудым ончыч вурсышна, а вара кузе тудлан тауштышашым пален огынал.

Ксения ГРИНЬКОВА

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС
28	29	30	3	1	2	3
4	5	6	7	8	7	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1

	- пища с растит. маслом		- разрешение на вино
	- пища без растительного масла		- воздержание от пищи
	- разрешение на рыбу		- сплошные седмицы
	- скоромная пища без мяса		- постные дни
	- разрешение на икру		- особое поминовение усопших

2 – Колышо-влакым уштымаш, Димитриев поминка.
4 – Юмын Аван Казанский иконыжын кечыже.

НОВАБРЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

5 – Святой апостол Иаковын, Господьын изажын, кечыже.
6 – Юмын Аван «Чыла ойган-влакын Куанышт» иконыжын кечыже.
8 – Чот орланыше святой Димитрий Солунскийын кечыже.
10 – Кугун орланыше Параскева Пятницан кечыже.
19 – Преподобный Варлаам Хутынскийн кечыже.
21 – Архистратиг Михаил ден Пылпомышысо капдыме Куат-

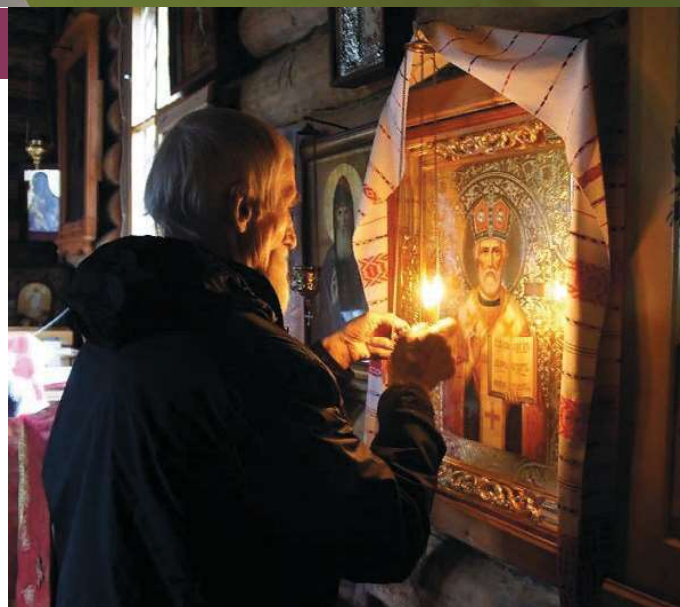
влакын погынышт.
22 – Эгинеысе святитель Нектарийын да Юмын Аван «Вашке Колыштшо» иконыжын кечышт.
26 – Святитель Иоанн Златоустын кечыже.
27 – Апостол Филиппын кечыже.
28 – Преподобный Паисий Величковскийын кечыже.
29 – Апостол да евангелист Матфейын кечыже.

СУКСО ГАЙ ЯНДАР КОЛЕН

Сенгымаш кечын Москосо храмыш шонго ветеран толын да «кызытак» тынеш пурташ пенгыдын йодын.

Священник-шамычым службо деч вара түрлө требыш үжыктат: черле-влаккан Пырчесым подылташ, собороватлаш, иктажшын пöртшым святитлаш. Нуно шке пашашт дене каен пытенят, а сотовый телефон тунам пеш шагал енгын лийын. Моско олан кугытшым шотыш налын, тынеш пуртымашым вес кечыш кусараш темленят. Но шонгыенг келшен огыл, тудо чотак сөрвален. Молан тыге «үскыртланымыж» нерген йодмеке, тудо вожылынак вашештен: «Омем дене мыланем тачак храмыш каяш да тынеш пураш күштенят!»

Пайрем лүмеш ала изиш подылын манын шонаш амалым пуэн огыл – тудо яндар ушан да чылт айык лийын. Ийготшым да оныштыжо кечыше наградыже-влакым ончен, ала иктаж батюшка ярсен да толын кертеш манын, мөнгысö телефонлашкышт йынгырташ тўгалыныт. Пиалешышт, ик священник пашажым пытарен да пачерышкыже пöртылын улмаш. Тудо толаш келшен, Тынеш пуртымо да Миропомазаний таинством эртарен. Тылеч вара эрге йочам але пöръемым алтарыш пуртат, а үдыр йочам але үдырамашым иконостас деке кондат да юмогам шупшалыктат. Алтарыш пуремеке, ветеран

шкенжым ыреслен, сукалтен ... да колен?!

Ты шонгыенг шучко сар корным эртен – илыше кодын, кужу ўмырыштыжö мо гына лийын огыл – илыше кодын. Юмо тудлан тыгай яндар колымашым ямдылен улмаш: вет тынеш пуртымо годым айдемын чыла сулыкшо мушкылтеш, тудо суксо гай яндар лиеш! Да эше храмын эн святой верыштыже! Тыге колаш тудлан илышыште ыштыме могай суапше полшен, Айдемым йöратыше Господь гына тидым пала.

Инокиня Наталья (Каверзнева)

Пöръем старец деке миен да вуйым шийын:

– Бачышка, ачам ден авам чарныде вудыматат, эре шортыт, ласкан илашем эрыкым огыт пу. Шонгеммышт семын ушышт каяш тўгалын ала-мо? Ындыже чытенак ом керт. Ала нуным шонго пöртыш илаш колташ?

– Умылем, тылат куштылгак огыл, – нелын шўлалтен старец. – Но шоналтен ончо-ян: шепкаште кийымет годым тыят, очыни, йўдшö-кечыже нюсленат, йўкынат шортынат? Тунам эше шоненжат моштен отыл дыр? А ачат ден ават тыйым кидышкышт налыныт, шыман вует гыч ниялткаленыт, уло чонышт дене йöратеныт. Тый денет чыла сай лийже манын, нуно илышыштым пуаш ямде лийыныт. А ынде нунылан тый мо дене тўлынет?

КУАНАН ЧИЯЛТЕНА

ИК ВЕДРА ОЛМА

Ик ялыште мари́й пеш мотор пörтым налын. Сад-пакчаштыже шуко емыж-саскаже кушкын. А воктенысе шүкшү изи пörтыштö кугыза илен. Тудо моткоч осал чонан улмаш. Мотор оралтыште илыше пошкудыжлан чот көранен, сандене кузе-гынат тудын кумылжым волташ төчен: я пакчашкыже пече гоч оргажым кышкен, я кудывечышкыже капка йымачын шүкшакым кудалтен але эше иктаж үчим ыштен.

А икана пörтөнчыл турашкыже ик ведра мушкылтыш вüдым конден шынден. Эрдене

"ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК" МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ
Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Заказ №

Журнал лекме жап - 01.11.2024 ий.
 0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме. "Стринг" ИПФ ООО-што савыктыме. Адресше: 424007, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95, 101А корпус, 12-12А пöлем.

ЮМЫН ЫРЕСШЕ

Пуэн Юмо ыресшым, чот шергым,
 Нумалаш мыланем пöлек семын.
 Тыланен шылташ шүмышкө келгыш,
 Да илаш уло чон дене кумалын.
 Ойго-йöсым чыталын илем мый,
 Шинчавüдым ом лук, вуйым ом ший,
 Лач эрдене онем ыреслалын
 Пелештем: «Юмем, мыйым серлаге!»
 Пален омыл ыресын куатшым,
 Иленам ош тўняште тынаре.
 Умылен омыл ыресын пайдажым,
 Юмын пуымо шерге пöлекшым.
 Юмына эн-эн чапле ыресшым
 Тушман-влак ваштареш нöлталын.
 «Куатет дене сене осалым!» –
 Савена вуйнам ыреслан!

Вера ТАРАСОВА,
 У Торъял район, Токтайбеляк

мари́й кысел лектын, ужеш – мушкылтыш вüдан лавыран ведра шинча. Тудо ведрам ястарен, ломыж дене йылгыжмешкыже йыген, яндар вüд дене шүалтен да лапчык дене үштын коштен. Вара тушко садше гыч эн чевер, эн мотор, эн тамле олмам оптен да ведрам озажлан нангаен. Кугыза омсаш пералтыме йүкым колын, чот куанен, «Содыки тиде мари́йым сырыктен кертым!» Омсам почын, а пошкудыжо вурседылаш шонен лекше шонгыенлан ик ведра олмам шуялтен да тыге каласен:

– Кө молан поян – туддене пайлалтеш.

Редакцийын да издательын адресышт: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224-ше пöлем.

Тел.: (88362) 45-39-54.

E-mail: marlagazet@mail.ru

Тўн редактор: Н.В. Чузаев (протоиерей).

Редакционный совет: И.А. Сапаев (иерей), Д.В. Смирнов, А.П. Чемякова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.В. Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.

**РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА
 КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!**